

TUUSULA

TUUSULAN KUNNAN VARAUTUMIS- JA VAL- MIUSSUUNNITELMAN YLEINEN OSA

Tarkistamisesta vastaava

Turvallisuuspäällikkö: Erkki Vähämäki,
Turvallisuustyöryhmä

Laatija
Turvallisuuspäällikkö: Erkki Vähämäki

Päivitys 5.04.2019/ EV

Sisältö:

1	Varautuminen ja valmiussuunnittelu.....	3
2	Valmiussuunnittelun perusteet.....	4
2.1	Varautumisen lainsäädännöllinen pohja	4
2.2	Turvallisuustilanteet, valmiustilat ja valmiuden tehostaminen.....	5
2.2.1	Normaalioloissa varaudutaan	5
2.2.2	Häiriötilanteessa toimitaan ja valmiutta tehostetaan	5
2.2.3	Poikkeusoloissa valmiutta ja kuntalaisille elintärkeitä toimintoja ylläpidetään.....	6
3	Kunnan valmiussuunnittelujärjestelmä	6
3.1	Elintärkeät toiminnot	7
3.2	Valmiussuunnitteluprosessi	7
3.2.1	Valmiussuunnittelun johtaminen ja koordinointi	8
3.2.2	Valmiussuunnitelman yleinen osa	8
3.2.3	Kunnan toimialueiden valmiussuunnitelmat	9
3.2.4	Liikelaitosten sekä osakkuus- ja tytäryhtiöiden valmiussuunnittelu	13
3.3	Ostopalvelut ja palveluiden saatavuuden varmistaminen	14
3.4	Toimipaikkojen ja laitosten omatoiminen varautuminen	14
3.5	Painopistealueet kunnan varautumisen kehittämisessä	14
4	Kunnan riskienhallinta sekä toimintaa koskevat uhkatilanteet ja näiden vaikutukset	15
4.1	Kunnan riskienhallintajärjestelmä liittyen varautumiseen.....	15
4.2	Valtakunnalliset uhkamallit	16
4.3	Alueelliset uhkat.....	18
4.4	Paikalliset uhkat Tuusulassa	18
5	Kriisijohtamisen toimintamalli	19
5.1	Hälytys- ja viestijärjestelyt.....	19
5.2	Johtamisjärjestelyt	19
5.3	Yhteistoiminta muiden viranomaisten kanssa.....	19
5.4	Tiedottaminen ja kriisiviestintä.....	19
5.5	Valmiustilanteiden purkaminen ja tilanteen normalisointi.....	19
5.6	Poikkeusolojen aiheuttamat täydennykset organisaatioon.....	19
5.6.1	Varaukset.....	20
5.6.2	Väestönsuojelumuodostelmien perustaminen	20
5.6.3	Väestönsuojelumuodostelmat ja valmiuskeskukset.....	21
5.6.4	Johtaminen poikkeusoloissa	22
5.6.5	Poikkeusolojen erityistehtävät.....	22
6	Suunnitelman ylläpitäminen ja koulutus	23
6.1	Valmiussuunnitelman julkisuus	23
	valmiussuunnitelman yleinen osa on julkinen, toimialueiden valmiussuunnitelmat sekä Yleisen osan että toimialueiden suunnitelmien liitteet ovat vain viranomaiskäyttöön.....	23
6.2	Suunnitelmasta tiedottaminen ja henkilöstön perehdyttäminen.....	23
	valmiussuunnitelman yleinen osa hyväksytään Vs-johtoryhmässä ja se viedään tiedoksi kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Ensisijaisesti valmiussuunnitelman yleinen osa on tarkoitettu kunnan johdon sekä päättäjien käyttöön.	23
6.3	Koulutus ja harjoitukset.....	23
6.4	Suunnitelman seuranta, päivittäminen ja vastuuhenkilöt	23
6.5	Liitteet.....	23
6.6	Jakelu	23

1 VARAUTUMINEN JA VALMIUSSUUNNITTELU

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 on valtioneuvoston periaatepäätös, joka yhtenäistää varautumisen kansallisia periaatteita ja ohjaa hallinnonalojen varautumista.

Strategian ensimmäisessä osassa esitetään kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli, jonka pohjalta Suomessa varaudutaan ja toimitaan erilaisissa häiriötilanteissa. Strategian toinen osa ohjaa valtioneuvoston hallinnonalojen varautumista.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia on laadittu laaja-alaisessa yhteistyössä kaikkien toimijoiden näkökulmat huomioiden. Kokonaisturvallisuus tehdään yhdessä viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä.

Strategian toimeenpanosta vastaa kukin hallinnonala osaltaan toimivaltansa mukaisesti. Toimeenpanoa seuraa ja yhteistoiminnan kehittämistä koordinoi Turvallisuuskomitea yhteistyössä ministeriöiden valmiuspäälliköiden kanssa. Valmiussuunnittelulla tarkoitetaan organisaation varautumista tavalla, missä voimavarojen käyttö ja toiminta suunnitellaan sekä priorisoidaan häiriötilanteen vaatimusten mukaisesti ottamalla huomioon myös valmiuslain tarkoittamat poikkeusolot. Kunnan palveluiden tarjoaminen näissä tilanteissa ja oloissa edellyttää valmiussuunnittelua, materiaalihankintoja ja muita etukäteisjärjestelyjä sekä koulutusta. Valmiussuunnittelun tarkoituksena on turvata kuntalaisille kunnan tärkeimmät palvelut mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa yhteiskunnan turvallisuustilanteissa. Tärkeimpänä tavoitteena on, että palvelut kyetään suojaamaan mahdollisimman tehokkaasti uhkien edellyttämällä tavalla ja että organisaatiot, toimitilat ja tekniset järjestelmät mahdollistavat organisaation tehokkaan toiminnan kaikissa tilanteissa. Varautumiseen kuuluu olennaisesti häiriötilanteiden ennaltaehkäisy ja riskien minimointi ja poistaminen.

Pääpaino valmiussuunnittelussa on normaaliolojen häiriötilanteilla. Valmiuden ylläpito pyritään saamaan osaksi normaalia toimintaa, ja painopistettä pyritään suuntaamaan häiriötilanteiden hallinnasta niiden ennakointiin, estämiseen sekä vaikutusten minimointiin.

Varautumisen perusta muodostuu normaaliolojen valmiudesta toimia tavanomaisissa onnettomuuksissa, suuronnettomuuksissa sekä häiriö- ja erityistilanteissa. Poikkeusolojen toimintaa varten normaaliolojen valmiutta täydennetään uhka-arvioiden edellyttämällä lisätoimenpiteillä.

Valmiussuunnitelma koostuu useista eri asiakirjoista, jotka valmiussuunnitelman yleinen osa sitoo yhteen. Varautumistehtävät kytketään eri toimialueiden ja henkilöiden tehtäviin, toiminta- ja taloussuunnitteluun, erilaisiin kehittämishankkeisiin sekä raportointijärjestelmiin.

2 VALMIUSSUUNNITTELUN PERUSTEET

2.1 Varautumisen lainsäädännöllinen pohja

- o Valmiuslaki
Varautuminen erilaisiin normaaliolojen häiriötilanteisiin perustuu viranomaisten tehtäviä koskeviin säädöksiin, joiden mukaan organisaation on hoidettava tehtävänsä kaikissa oloissa. Lakisääteinen velvollisuus varautua myös poikkeusoloihin perustuu 9.12.2011 hyväksytyyn valmiuslakiin.
Valmiuslaissa on useita pykälä, jotka vaikuttavat kunnan toimintaan valmiuslain aikana esim. Päivittäistavarakaupan säännöstely, Rakentamisen säännöstely jne. tarkemmin Liitteessä: Valmiuslain mukaiset velvoitteet kunnan toimintaan lainkohdit-
tain.
- o Terveydenhuoltolaki
Terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on päätettävä yhteistyössä alueensa kuntien kanssa terveydenhuollon alueellisesta varautumisesta suuronnettomuuksiin ja terveydenhuollon erityistilanteisiin.
- o Laki terveydensuojelulain muuttamisesta 8 § (11.11.2016/942)
Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on yhteistyössä muiden viranomaisten ja laitosten kanssa laadittava suunnitelma elinympäristöön vaikuttaviin häiriötilanteisiin varautumiseksi. Toiminta on suunniteltava ennakolta ja sitä on harjoiteltava siten, että häiriötilanteessa pystytään ehkäisemään, selvittämään ja poistamaan häiriön aiheuttamat terveyshaitat, häiriön vaikutukset saadaan rajoitettua mahdollisimman vähäisiksi ja häiriöstä toipuminen saadaan käyntiin mahdollisimman nopeasti.
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on laadittava suunnitelma talousveden laadun turvaamiseksi onnettomuuksissa tai vastaavissa muissa häiriötilanteissa.
- o Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (1352/2015)
Talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 12 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen on talousveden laadun turvaamiseksi laadittava ja pidettävä ajan tasalla häiriötilannesuunnitelmaa. Erityistilannesuunnitelma on osa terveydensuojelulain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kunnan valmius- ja varotoimenpiteitä. Erityistilannesuunnitelman laatimiseksi kunnan terveydensuojeluviranomaisen on oltava yhteistyössä muiden viranomaisten, talousvettä toimittavan laitoksen, sille vettä toimittavan laitoksen ja muiden asianomaisten laitosten kanssa. Häiriötilannesuunnitelma on lisäksi sovitettava yhteen muiden viranomaisten ja toimijoiden varautumiseen liittyvien suunnitelmien kanssa.
- o Pelastuslaki
Pelastuslain (379/2011) 2 §:n 2 momentin mukaan pelastustoimen viranomaiset huolehtivat toimialaansa kuuluvista Geneven yleissopimuksissa (SopS 8/1955), sekä Geneven yleissopimusten lisäpöytäkirjoissa (SopS 82/1980) määritellyistä väestönsuojelutehtävistä. Laissa säädetään myös yhteistoiminnasta mainittujen tehtävien hoitamisessa sekä niihin varautumisessa. Kukin viranomainen huolehtii poikkeusolojen väestönsuojelutehtäviin tarvitsemansa henkilöstön varaamisesta ja kouluttamisesta.

- o Puolustustilalaki
esim. 29 §, Henkilölle, joka tämän lain nojalla on määrätty muuttamaan asuinpaikastaan, on tilapäisen asuinkunnan järjestettävä valtion varoin kohtuullinen majoitus ja toimeentulo.
- o Sosiaalihuoltolain (12§) Jokaisella kunnassa oleskelevalla henkilöllä on oikeus saada kiireellisessä tapauksessa yksilölliseen tarpeeseensa perustuvat sosiaalipalvelut siten, ettei hänen oikeutensa välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon vaarannu.
- o Valtioneuvoston selonteot ja ohjaavat päätökset

2.2 Turvallisuustilanteet, valmiustilat ja valmiuden tehostaminen

Alla on kuvattu kunnan turvallisuustilanteet ja niihin liittyvät valmiustilat sekä valmiuden tehostamisen Yleisjärjestelyt ja toteuttaminen.

2.2.1 Normaalioloissa varaudutaan

Normaalioloihin liittyy uhkia, joita on voitava ehkäistä ennalta, torjua ja niiden vaikutuksista on voitava toipua normaaliolojen säädöksillä ja voimavaroilla. Normaalioloissa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen painopisteenä on erilaisten uhkien ehkäiseminen ennalta.

Normaalioloissa rakennettavat järjestelmät ja muut toimenpiteet luovat perustan toiminnalle häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Erityisesti johtamiseen ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ohjaamiseen tarvittavat sähköisen viestinnän ja tietoliikenteen järjestelmät on suojattava ja varmennettava jo normaalioloissa kestävämmän ankaratkin poikkeusolot.

Varautuminen kuuluu kyseisen tehtäväalueen toimialan vastuulle ja henkilöstön yleistehäviin. Kunnan johtoryhmä täydennettynä keskeisillä viranhaltijoilla ja asiantuntijoilla johtaa suunnittelutoimintaa valmiussuunnittelun johtoryhmänä (VSjory).

2.2.2 Häiriötilanteessa toimitaan ja valmiutta tehostetaan

Häiriötiloissa sattuu tavanomaisesta poikkeavia tapahtumia (pitkäaikainen sähkökatkos, tulva tai vastaava muu tapahtuma), jotka toteutuessaan saattavat saada aikaan laajoja toimintahäiriöitä. Kunnassa tulee olla välitön johtamisvalmius elintärkeitä palveluja tai toimintoja uhkaavissa tilanteissa.

Häiriötilanteessa kunnan ja viranomaisten pitää ryhtyä toimiin uhkan torjumiseksi ja siitä selviämiseksi. Häiriötilanteet voivat edellyttää määrärahojen uudelleen kohdentamista, henkilöstön palvelukseen määräämistä ja muiden lisäresurssien osoittamista.

Häiriötilanne voi vaatia tehostamaan viranomaisten yhteistoimintaa ja johtamista. Tämä kohdistuu esimerkiksi tilannekuvan muodostamiseen ja ylläpitoon sekä siitä tiedottamiseen. Häiriötilanteissa on tiedotettava aktiivisesti tilanteesta, toiminnan linjauksista sekä viranomaisten toiminnasta ja toimintaohjeista.

Äkillisten häiriötilanteiden vaatimista toimivaltuuksista ja resurssien kohdentamisesta päättää kansliapäällikkö johtoryhmässään. Valmiussuunnittelun **johtoryhmä on tällaisessa tilanteessa toiminnassa.**

2.2.3 Poikkeusoloissa valmiutta ja kuntalaisille elintärkeitä toimintoja ylläpidetään

Poikkeusolot määritellään valmiuslain 29.12.2011/1552 3§:ssä. Poikkeusoloja tämän lain mukaan ovat:

- 1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;
- 2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
- 3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- 4) erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila; sekä
- 5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.

Poikkeusolojen yleisenä edellytyksenä on, että viranomaiset tarvitsevat lisävaltuuksia tilanteiden hallitsemiseksi. Valmiuslainsäädännön käyttöönotolla turvataan poikkeusolojen tilanteissa tarvittavat toimivaltuudet ja resurssit. Valmiussuunnitelman joustavalla toimeenpanolla turvataan elintärkeät toiminnot ja väestönsuojelun toimintamahdollisuudet osana kokonaismaanpuolustusta.

Kunnan Vs-johtoryhmä johtaa toimintoja.

3 KUNNAN VALMIUSSUUNNITTELUJÄRJESTELMÄ

Paikallishallinto tasolla kunta vastaa omasta varautumisesta sekä kyvystä tuottaa palveluita kuntalaisille kaikissa turvallisuustilanteissa painopisteinä kunnan kannalta kriittiset toiminnot. Paikallishallinnon varautuminen on yhteiskunnassa avainasemassa varautumisen ketjussa. Jos kunta ei pysty takaamaan kuntalaisensa elinmahdollisuuksia ja turvallisuutta, saattaa yksittäinen kuntalainen nopeasti olla erittäin vaikeassa asemassa.

Kunnan varautuminen tapahtuu laatimalla valmiussuunnitelmia, tekemällä etukäteisvalmisteluja, kouluttamalla henkilökuntaa ja harjoittelemalla mahdollisia kriisejä varten. Tärkein funktio varautumisessa on valmiussuunnittelu, joka on normaalioloissa tapahtuvaa varautumisen suunnittelua. Valmiussuunnittelun tuotos

VARAUTUMISEN PROSESSI

on valmiussuunnitelma, jossa selvitetään erityistilanteiden, häiriötilojen ja poikkeusolojen vaikutukset kunnan tehtäviin ja toimintaan, toiminnan jatkuvuuden turvaaminen sekä toimenpiteet normaalioloihin palauttamiseksi.

3.1 Elintärkeät toiminnot

Suomalaisen yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ovat:

- o Johtaminen
- o Kansainvälinen ja EU-toiminta
- o Puolustuskyky
- o Sisäinen turvallisuus
- o Talouden ja infrastruktuuri, huoltovarmuus
- o Väestön toimintakyky ja palvelut
- o Henkinen kriisinkestävyys

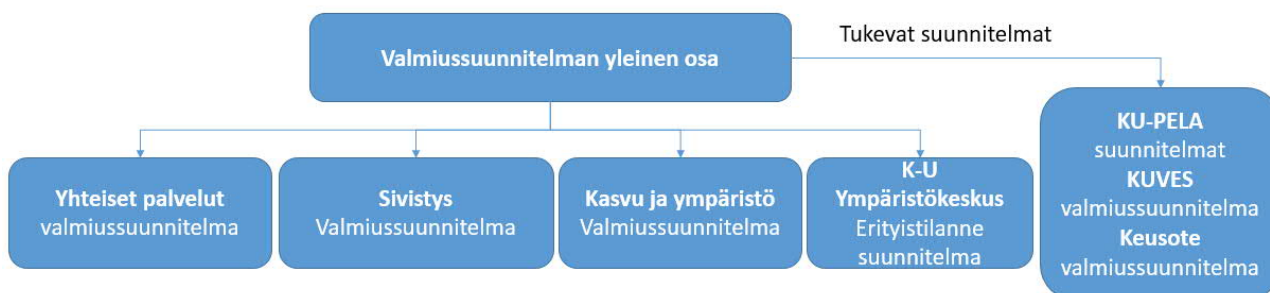
Tuusulan kunnan kannalta kriittisiksi tehtäviksi ja toiminnoiksi tunnistettiin seuraavat palvelut:

- o Kunnan operatiivisen johtamisen ja päätöksenteon turvaaminen
- o ICT
- o ruokapalvelut
- o vesi- ja jätehuolto
- o liikenne- ja viestintäyhteydet
- o Opetus ja varhaiskasvatus
- o Kulttuuri- ja museotoiminta
- o Kuntalaisten toimintakyky ja palvelut

3.2 Valmiussuunnitteluprosessi

3.2.1.1 Tuusulan kunnassa valmiussuunnitelma jaetaan kahteen osaan, yleiseen osaan sekä kunnan toimialueiden suunnitelmiin. Tuusulan kunnan toimialueet ovat Kuntatoimiala ja Yhteiset palvelut, Sivistys, Kasvu ja ympäristö, Lisäksi Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus ja Tuusulan vesihuoltolaitos tekevät omat erityistilannesuunnitelmansa. Yhdessä nämä muodostavat kunnan valmiussuunnitelma kokonaisuuden. Kunnan valmiussuunnitelman yleisen osan ja toimialakohtaiset osien

tulee olla keskenään ristiriidattomia. Yhteensovittamista tehdään turvallisuustyöryhmän työpa-joissa ja VSjoryssä.

Kuva 1: valmiussuunnitelman jakautuminen kunnassa

3.2.2 Valmiussuunnittelun johtaminen ja koordinointi

Kansliapäällikkö sekä kunnanhallitus ohjaavat kuntansa varautumista ja valmiussuunnittelua, nämä tahot myös yhteen sovittavat ja valvovat kunnan eri toimialueiden varautumista. Varautumisjärjestelyistä päävastuussa on kansliapäällikkö, sillä varautumisvelvoite seuraa aina virkavastuuta. Velvollisuus suorittaa virkatehtävät kuuluvat henkilökohtaisesti jokaiselle virkamiehelle, eikä vastuuta voi siirtää. Tosin virkamies voi käyttää apunaan tehtäväänsä nimettyjä henkilöitä.

Vaikka kansliapäällikkö vastaa koko kunnan varautumisesta ja valmiussuunnittelusta, vastaa myös kunnan jokainen toimialue oman alueensa varautumisesta ja etukäteisvalmisteluista. Kunnan toimialueen varautumista ja etukäteisvalmisteluita ohjaavat voimassa oleva lainsäädäntö, oman hallinnon ohjeet sekä kunnanhallituksen päätökset ja viitoitukset.

Kunnan johtoryhmä johtaa suunnittelutoimintaa valmiussuunnittelun johtoryhmänä (Vsjury), johon kuuluvat kunnan johtoryhmän jäsenten ja heille nimettyjen varahenkilöiden lisäksi huoltopäällikkö, turvallisuuspäällikkö, tietohallintopäällikkö, viestintäpäällikkö, kunnossapitopäällikkö, henkilöstön kehittämisspäällikkö ja ympäristökeskuksen johtaja sekä liikelaitoksen johtaja. Mukana on myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja Keusoten edustus.

3.2.3 Valmiussuunnitelman yleinen osa

Valmiussuunnitelman yleinen osa laaditaan kansliapäällikön johdolla. Kunnan toimialueiden asiantuntijat osallistuvat sen laatimiseen ja toimialasuunnitelmien keskeiset asiat kootaan siihen. Ensimmäisessä valmiussuunnitelman yleinen osa on tarkoitettu kunnan johdon sekä päättäjien käyttöön.

Kunnan valmiussuunnitelman yleisessä osassa tulee

- o antaa varautumisen ja valmiussuunnittelun perusteet
- o kuvata oman kunnan toimintaa koskevat uhkatilanteet ja näiden vaikutukset kunnan toimintaan sekä kuntalaisten elämään
- o selvittää kunnan eri toimialueiden keskeisimmät tehtävät kuntalaisten turvallisuuden ja toimeentulon sekä kunnan peruspalveluiden turvaamiseksi yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvissa uhkatilanteissa
- o selvittää miten kunnan hallinto ja johtaminen järjestetään uhkatilanteissa
- o ilmoittaa uhkatilanteiden edellyttämät muutokset organisaatioon (liite).
- o ohjeistaa valmiussuunnitelman laatiminen ja ylläpito
- o ohjeistaa henkilöstön perehdyttäminen ja kouluttaminen

- o todeta yhteistyö tahojen keskeiset tehtävät.

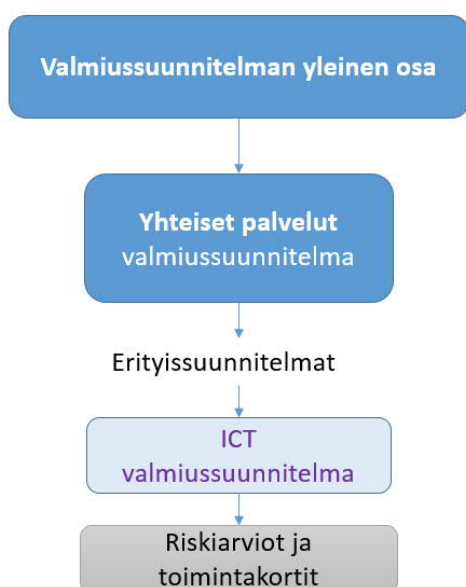
3.2.4 Kunnan toimialueiden valmiussuunnitelmat

Kunnan eri toimialuejohtajien tehtävänä on vastata toimialueensa valmiussuunnittelusta ja häiriötilannesuunnittelusta. Toimialueiden suunnitelmissa kuvataan yksityiskohtaisesti toimialueen elintärkeät tehtävät, joiden tulee toimia kaikissa turvallisuustilanteissa, toimialueen kannalta tärkeimmät uhkatilanteet ja näiden vaikutukset, varsinaiset tehtävät ja lisätehtävät poikkeusoloissa. Valmiussuunnitelmassa selvitetään myös, miten toiminnan jatkuvuus voidaan turvata.

Kunnan toimialuekohtaiset valmiussuunnitelmat laaditaan toimialueen johtajan johdolla ja sen laati- miseen osallistuvat kyseisen toimialueen keskeiset henkilöt. Toimialuekohtaiset valmiussuunnitelmat vie- dään tiedoksi toimintaa johtavaan lautakuntaan ja sen hyväksyy VS-johtoryhmä.

Kun kunnan valmiussuunnitelman yleisessä osassa kuvataan tiivistetysti toimialueiden keskeisimmät tehtä- vät kuntalaisten turvallisuuden ja toimeentulon sekä kunnan peruspalveluiden turvaamiseksi yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvissa uhkatilanteissa, kuvataan toimialuekohtaisissa valmiussuunnitel- missa yksityiskohtaisesti eri turvallisuustilojen vaikutukset sekä toimialueen varsinaisiin, että eri turvalli- suustilojen tehtäviin. Toimialuekohtaisessa valmiussuunnitelmassa kuvataan myös, miten kyseisen toimialu- een toiminnan jatkuvuus voidaan turvata kaikissa olosuhteissa ja miten toiminta muuttuu uhkatilanteen realisoituessa.

Toimialueen valmiussuunnitelmissa tulee ottaa huomioon myös kunnan muiden toimialueiden vaatimukset kyseessä olevalle toimialueelle. Lisäksi tulee vastaavasti pohtia oman toimialueen vaatimukset muille toi- mialueille ja selvittää ovatko nämä vaatimukset realistisia ja toteutettavissa. Kunnan toimialueen valmius- suunnitelma jakautuu vielä alaosioihin, joita ovat kyseisen toimialueen tulosalueet. Toimialue velvoittaa toimilaitokset laatimaan omat suunnitelmansa näihin kohdistuvien velvoitteiden mukaisesti (esim. ICT val- miussuunnitelma, Pelastussuunnitelmat jne.).

Esimerkki kunnan valmiussuunnittelun osatasoista, malli Yhteiset palvelut

3.2.4.1 Kuntatoimiala, Yhteiset palvelut ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Vastuhenkilö	Vastualueet
Pormestari	<ul style="list-style-type: none"> • edustus- ja suhdetoiminta, kansainvälinen toiminta • Viestintä, Kuntalaisille ja medialle
kansliapäällikkö	<ul style="list-style-type: none"> • kunnanjohto • viestintä • yhteistoiminta ja turvallisuus • kuntayhteistyö
henkilöstöjohtaja	<ul style="list-style-type: none"> • henkilöstöpalvelut • palkanmaksupalvelut • asuntopalvelut • turvallisuus • asiakaspalvelut
talousjohtaja	<ul style="list-style-type: none"> • taloushallinto ja – suunnittelu • konsernin riskienhallinta • tietojärjestelmäpalvelut • konsernivalvonta ja osakkuusyhtiöt • materiaalihallinto ja hankinnat
kunnansihteeri	<ul style="list-style-type: none"> • päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut • holhoustoimen edunvalvontapalvelut
ympäristökeskuksen johtaja	<ul style="list-style-type: none"> • hallinto • ympäristövalvonta • ympäristönsuojelu • terveysvalvonta • eläinlääkintähuolto

Yleisjohdon ja konsernipalveluiden kannalta kriittisiksi tehtäviksi ja toiminnoiksi tunnistettiin seuraavat palvelut:

- Kunnan operatiivisen johtamisen ja päätöksenteon turvaaminen
- ICT
- viestintäyhteydet
- terveysvalvonta
- ympäristövalvonta

Yleisjohdon ja konsernipalvelujen suunnitelmassa päätetään kunnanviraston sekä luottamuselin- että vi-ranhaltiaorganisaation toiminnasta normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Lähtökohtana on, että kunnan organisaation tulee toimia poikkeusoloissakin tavanomaisen järjestelmän pohjalta, soveltuvin osin.

3.2.4.2 Sivistys

Vastuhenkilö	Vastualueet
Sivistysjohtaja	<ul style="list-style-type: none"> • Toimialueen johto
Museotoimen johtaja	<ul style="list-style-type: none"> • Museo • Kulttuuri • Kirjasto
Kehittämispäällikkö	<ul style="list-style-type: none"> • Toimialueen johdon tuki
Opetuspäällikkö	<ul style="list-style-type: none"> • Opetus • Varhaiskasvatus • Kansalaisopisto
Liikuntapalvelupäällikkö	<ul style="list-style-type: none"> • Liikuntapaikat • Uimahalli • Liikunnanohjaus
Nuorisopalvelupäällikkö	<ul style="list-style-type: none"> • Kohdennettu nuorisotyö • Nuorisotalo toiminta
Ruokapalvelupäällikkö	<ul style="list-style-type: none"> • ruokahuolto

Sivistystoimen kannalta kriittiseksi tehtäviksi ja toiminnoksi tunnistettiin seuraavat palvelut:

- Opetustoiminta
- varhaiskasvatus
- Kulttuuriperinnön suojelu
- Ruokahuolto

Sivistystoimen valmiussuunnitelmassa kuvataan, miten kasvatus- ja sivistystoimen oman toiminnan jatkuvuus turvataan ja mitä toimenpiteitä suoritetaan normaalioloihin palaamiseksi.

Sivistystoimen tehtävä tukee kunnan ja kuntalaisten kriisinsietokykyä.

3.2.4.3 Kasvun ja ympäristön toimialue

Vastuuhenkilö	Vastuualueet
Kuntakehitysjohtaja	<ul style="list-style-type: none"> • Toimialueen johto
Elinvoimajohtaja	<ul style="list-style-type: none"> • Elinkeinopalvelut • Merkittävät maankäyttöprojektit • Asuminen
Johtava rakennustarkastaja	<ul style="list-style-type: none"> • Rakennusvalvonta
Yhdyskuntatekniikan päällikkö	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnallistekniikan suunnittelu • Kunnallistekniikan rakentaminen • Kunnossapito ja viheralueet • Joukkoliikenne
Tilapalvelupäällikkö	<ul style="list-style-type: none"> • Tilahallinta ja suunnittelu • Rakentaminen • Kiinteistöjen ylläpito
Kuntasuunnittelupäällikkö	<ul style="list-style-type: none"> • Maankäyttö ja kaavoitus • Paikkatieto

kuntakehityksen ja tekniikan toimialueen kannalta kriittisiksi tehtäviksi ja toiminnoiksi tunnistettiin seuraavat palvelut:

- Vesi- ja jätehuolto
- Liikenneyhteydet
- Tilahallinta ja kiinteistöjen ylläpito

kuntakehityksen ja tekniikan toimialueen valmiussuunnitelmassa selvitetään se, miten on varauduttu ja miten toimitaan niin normaalioloissa, häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissakin. Edelleen valmiussuunnitelmassa kuvataan, miten teknisen toimen oman toiminnan jatkuvuus turvataan ja mitä toimenpiteitä suoritetaan normaalioloihin palaamiseksi.

3.2.5 Liikelayosten sekä osakkuus- ja tytäryhtiöiden valmiussuunnittelu

Liikelayosten sekä osakkuus- ja tytäryhtiöiden vastuuhenkilöiden tehtävänä on vastata toimintansa valmiussuunnittelusta ja häiriötilannesuunnittelusta. Liikelayosten sekä osakkuus- ja tytäryhtiöiden valmiussuunnitelmat liitetään perusosan liitteisiin.

3.2.5.1 Kunnan sosiaali- ja terveystoimen järjestäjä

Vastuuhenkilö	Vastuualueet
Keusote vastaa	<ul style="list-style-type: none"> • Aikuisten sosiaalipalvelut • Perheiden sosiaalipalvelut • Sairaanhoido • Erikoissairaanhoido • Sairaalahoido • Perheiden terveystoimet • Suun terveydenhuolto • Vanhus ja vammaispalvelut

Sosiaali- ja terveystoimen kannalta kriittisiä tehtäviä ja toimintoja ovat seuraavat palvelut:

- o Sairaanhoido
- o Sosiaalihuolto

Keusoten valmiussuunnitelma sovitetaan yhteen alueen kuntien valmiussuunnitelmien kanssa. Valmiussuunnitelmassa määritellään rajapinnat kuntien ja Keusoten varautumisessa.

3.2.5.2 Tuusulan vesihuoltoliikelaitos

Vastuuhenkilö	Vastuualueet
Liikelayoksen johtaja	<ul style="list-style-type: none"> • Liikelayoksen johto • Varautuminen

Tuusulan vesihuoltoliikelaitos varautuu ylläpitämään talous ja jätevesijärjestelmää ja hulevesien hallintaa. Suunnitelmassa varaudutaan mm. vedenjakeluun häiriötilanteissa.

3.2.5.3 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

Pelastuslaitos ylläpitää omalta osaltaan valmius- ja häiriötilannesuunnitelmia. Kunta ja pelastuslaitos tekevät tiivistä yhteistyötä niin varautumisen, valmiussuunnittelun kuin myös jatkuvuudenhallinnan saralla. Pelastuslaitos suunnittelee ja ylläpitää evakointisuunnitelmia alueella, yhteistyössä Keski-Uudenmaan kuntien kanssa.

3.3 Ostopalvelut ja palveluiden saatavuuden varmistaminen

Toimintavarmuutta kehitetään lisäämällä kunnan hankintaohjeisiin kohta, jonka mukaan uusissa hankintai yhteistyösopimuksissa edellytetään toiminnan jatkuvuuden hallintaa koskevien suositusten noudattamista kaikilta verkostoon kuuluvilta kumppaneilta alihankintayritykset mukaan luettuna.

Mallisopimuslausekkeiden on tarkoitus helpottaa suositusten käyttöönottoa sopimuksissa. Toiminnan jatkuvuuden hallintaa koskevat suositukset otetaan varsinaisen sopimuksen liitteeksi. Palvelusopimusten sitovuus ja haluttu palvelutaso eri tilanteissa on määritettävä hankintavaiheessa.

Liite13: Toiminnan jatkuvuuden hallintaa koskevat suositukset (SOPIVA Lausekkeet).

3.4 Toimipaikkojen ja laitosten omatoiminen varautuminen

Kunnan toimipaikkojen ja laitosten tulee omatoimisesti ehkäistä vaaratilanteiden syntymistä ja varautua henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa sekä varautua sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät. Näiden tehtävien toteutus selvitetään toimipaikkakohtaisessa pelastussuunnitelmassa. Pelastussuunnitelmasta säädetään pelastuslaissa ja sen sisällöstä valtioneuvosten asetuksessa pelastustoimesta. Kunnalla on käytössä sähköinen pelastussuunnitelma.

Pelastussuunnitelman laatimisesta vastaa rakennuksen tai kohteen haltija. Jos rakennuksessa toimii useita toiminnanharjoittajia, rakennuksen haltijan tulee laatia pelastussuunnitelma yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa. Kukin toimialue voi antaa tarkentavia ohjeita pelastussuunnitelmasta ja muista vaadittavista turvallisuusjärjestelyistä toimipaikoilleen ja laitoksilleen. Toimialueen ja sen tulosalueiden tulee myös valvoa, että pelastussuunnitelmat ovat asianmukaisesti laadittuja ja tarvittavat toimintamallit on tiedotettu sekä koulutettu henkilöstölle.

3.5 Painopistealueet kunnan varautumisen kehittämisessä

Tuusulan kunta on pyytänyt pelastuslaitosta laatimaan selvityksen Tuusulan valmiussuunnittelun ja varautumisen nykytilasta sekä tekemän ehdotukset sen kehittämiseksi. Työn toimeksiannosta ja sisällöstä on sovittu pelastusjohtajan ja Tuusulan kunnanjohtajan neuvottelussa 15.4.2015. Pelastuslaitoksen varautumistoimisto on laatinut selvityksen pelastusjohtajan toimeksiantona. Arviointi ja raportti on tehty KUJA-arviointimallin perusteella. Arvion perusteella luotiin kunnalle kehittämissuunnitelma, joka käydään läpi Vs-joryssä säännöllisesti kokousten yhteydessä.

1) Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen johtamisessa tarvittava tilannekuva

- Tilannekuvaa ylläpidetään riskienhallinnan keinoin yhteen sovittamalla se jatkuvuudenhallinnan työkaluihin. Riskienhallinnalla ylläpidetään riskikarttaa vallitsevan tilanteen tiedostamiseksi.
- Kriisijohtamisessa on käytössä erilaisia työkaluja kriisinaikaisen tilannekuvan ylläpitämiseksi esim. tilannepäiväkirja-sovellus, paikkatietojärjestelmät jne.

2) vakavan rikollisuuden mukaan lukien terrorismin paljastava tiedustelutoiminta. Tiedustelutoimintaa kehitetään yhteistoiminnassa muiden viranomaisten kanssa siten, että kyetään selvittämään rikollisten aiheuttamat uhkat yhteiskunnan elintärkeille toiminnolle sekä kohteet, joita aiotaan uhata.

3) Sähköiset tieto- ja viestintäjärjestelmät. Sisäisen infrastruktuurin toiminta on sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien kehittämisen painopistealue. Kehittämisen perustana on televerkkojen ja tietojärjestelmien suojaus- ja toiminnan varmistaminen normaaliaikana. Tieto- ja viestintäjärjestelmien perusrakenteet saatetaan jo normaalioloissa riittävän suojatuiksi ja varmennetuiksi, jotta ne kestävät myös poikkeusoloissa niihin kohdistuvia uhkia. Tietojärjestelmäpalvelut pitävät yllä omaa valmiussuunnitelmaa.

4) Terveydensuojelu. Valmiutta äkillisten vakavien epidemioiden ja muiden kansanterveyttä vaarantavien uhkien varalta on kehitettävä. Tällöin on erityistä huomiota kiinnitettävä julkisen terveydenhuollon mahdollisuuksiin kyetä irrottamaan asiantuntijoita ja muita resursseja niin, että terveydenhuollon perustointi ei vaarannu.

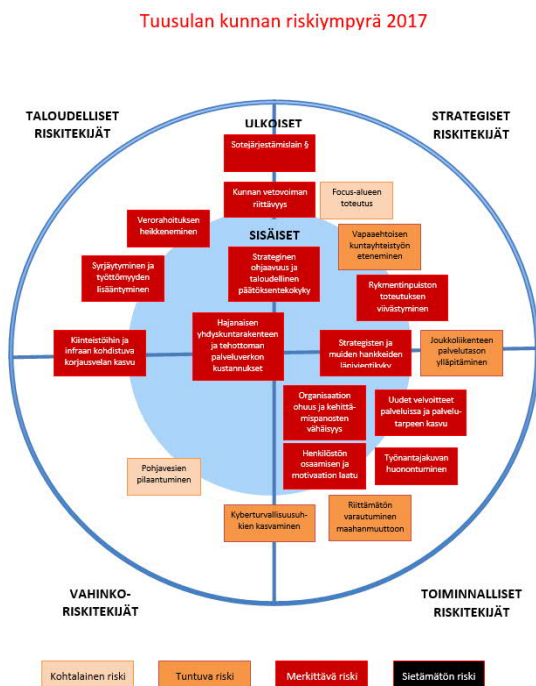
Edellä mainitut neljä kehittämisaluetta edellyttävät kaikkein ripeimpiä toimia yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi kaikissa turvallisuustilanteissa. Näiden alueiden tavoitetilä on saavutettava jo lähivuosina.

4 KUNNAN RISKIENHALLINTA SEKÄ TOIMINTAA KOSKEVAT UHKATILANTEET JA NÄIDEN VAIKUTUKSET

4.1 Kunnan riskienhallintajärjestelmä liittyen varautumiseen

Osana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan uudistettuja toimintatapoja on kunta ja toimialue tasolla sekä tytäryhtiöissä tunnistettu ja arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä. Riskeille on määritelty hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään ennaltaehkäisemään ja pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta.

Riskiympyrälle (ks. kuva) on kuvattu kunta tasolla merkittävimmät riskit kuntalaisten ja kunnan hyvinvoinnin edellytysten turvaamiseen. Riskit jaotellaan strategisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin.

Riskienhallintajärjestelmä tuottaa riskitietoa varautumistyön perustaksi ja nostaa esille kunnan kannalta keskeisimpiä riskejä, joihin varaudutaan Valmiussuunnittelussa.

4.2 Valtakunnalliset uhkamallit

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiaksi (16.12.2010) elintärkeiksi toiminnoiksi on nimetty: valtion johtaminen, kansainvälinen toiminta, Suomen puolustuskyky, sisäinen turvallisuus, talouden ja infrastruktuurin toimivuus, väestön toimeentuloturva ja toimintakyky sekä henkinen kriisinkestävyys

Paikallistason suunnitelmien pohjalta suoritettavilla toimenpiteillä on oleellinen merkitys seuraavissa yhteiskunnan elintärkeissä toiminnoissa:

- 1) Sisäisen turvallisuuden ylläpitäminen käsittäen mm. pelastustoiminnan ja laajamittaisen maahan-tulon hallinnan sekä ympäristövahinkojen torjunnan.
- 2) Talouden ja infrastruktuurin toimivuus käsittäen mm. julkisen talouden toimivuuden ja yhteiskun-nan perustoimintojen ylläpitämisen (rahoitusmarkkinat, vakuutusjärjestelmät, sähköiset tieto- ja viestijärjestelmät, energiahuolto, elintarvikehuolto ja vesihuolto, asuminen, väestön toimeentulon ja maanpuolustuksen kannalta elintärkeä teollisuus- ja palvelutuotanto, työvoiman saanti, yhteis-kunnan tekniset palvelut, sekä koulutus- ja tutkimustoiminta) ja kuljetusten toimivuuden sekä ympäristön tilan seuranta haitallisten ympäristömuutosten havaitseminen riittävän ajoissa.
- 3) Väestön toimeentuloturva ja toimintakyky käsittäen mm. sosiaaliturvan, sosiaali- ja terveyden-huollon palvelujärjestelmän sekä terveysuhkien havainnointi-, seuranta- ja torjuntajärjestelmät.
- 4) Henkinen kriisinkestävyys käsittäen mm. tiedotustoiminnan, opetustoimen, kulttuuri-identiteetin, kirkot ja muut uskonnolliset yhteisöt sekä turvallisuutta tukevan vapaaehtoistoiminnan.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiaksi an-netaan yhteiskunnan tasolla uhkamalleja. Uhkamalli on kuvaus turvallisuusympäristön häiriöistä, jotka mahdollisesti vaikuttavat valtiolliseen itsenäisyyteen sekä kansalaisten elinmahdollisuuksiin ja turvallisuus-teen. Uhkamallistolla yhtenäistetään viranomaisten ja muiden tahojen suunnittelua, jotta he voivat tur-vata yhteiskunnan elintärkeät toiminnot.

Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian uhkamallit:

- 1) voimahuollon vakavat häiriöt
- 2) tietoliikenteen ja tietojärjestelmien vakavat häiriöt - kyberuhkat
- 3) kuljetuslogistiikan vakavat häiriöt
- 4) yhdyskuntatekniikan vakavat häiriöt
- 5) elintarvikehuollon vakavat häiriöt
- 6) rahoitus- ja maksujärjestelmän vakavat häiriöt
- 7) julkisen talouden rahoituksen saatavuuden häiriintyminen

- 8) väestön terveyden ja hyvinvoinnin vakavat häiriöt
- 9) suuronnettomuudet, luonnon ääri-ilmiöt ja ympäristöuhkat
- 10) terrorismi ja muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava rikollisuus
- 11) rajaturvallisuuden vakavat häiriöt
- 12) poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus
- 13) sotilaallisen voiman käyttö

Kansallinen riskiarvio 2018

4.3 Alueelliset uhkat

Alueellisina uhkina nähdään sähköisiin tieto- ja viestintäjärjestelmiin kohdistuvat uhkat, luonnonkatastrofit, vaaralliset epidemiat, laajat ja pitkäkestoiset sähkökatkokset, kunnallistekniset häiriöt, vesipula ja suuronnettomuudet.

4.4 Paikalliset uhkat Tuusulassa

Sähköiset tieto- ja viestintäjärjestelmät	kyber uhkat toimintahäiriöt
Laajamittaiset häiriöt	Myrskyt sähkökatkot vesikatkot ilmastonmuutoksen vaikutukset
Helsinki-Vantaa lentoasema	lentokoneen putoaminen asuntoalueelle, terrorismi.
Tuusulan ja Lahden moottoritie, Kulloontie, Hämeentie, Vanha Lahdentie	suuronnettomuudet kemikaali- tai öljyvahingot
Helsinki-Riihimäki päärata, Lahden oikorata	junaonnettomuudet, kemikaali- tai öljyvahingot, räjähdysonnettomuudet, terrorismi
Suuret teollisuuslaitokset (esim. Jusslan työpaikka-alue)	tulipalot, sabotaasi, terrorismi
Kauppakeskukset	tulipalot, pommiuhat
Muuntoasemat ja jakeluverkot, maakaasuputket	jakeluverkon häiriöt, tulipalot, sabotaasi, terrorismi
Veden jakeluverkosto- vesitornit, Päijännetunneli, meriviemäri, pohjavesialueet	toimintahäiriöt, saasteet, öljyvahingot, sabotaasi, tulva
Oppilaitokset ja laitokset - koulut, päiväkodit, terveysasemat, palvelutalot, Kellokosken sairaala, Jokelan vanhila, jäähallit	tulipalot, pommiuhat, sään ääri-ilmiöt, epidemiat, saastunut juomavesi, henkilövahingot

Avainasemassa kunnan palveluiden tuottamisessa ja tarjoamisessa on niiden suojaaminen ulkoisia sekä sisäisiä uhkia vastaan. Ulkoisilla uhkilla tarkoitetaan organisaation ulkopuolisesta ympäristöstä tai yhteisöstä aiheutuvia uhkia. Näiltä uhilta on vaikeaa tai jopa mahdotonta suojautua, täten niihin tulee varautua tehokkaalla suunnittelulla, kouluttamisella ja toimintojen harjoittelulla. Sisäisillä uhkilla tarkoitetaan organisaation omasta toiminnasta lähtöisin olevia uhkia. Sisäisiltä uhkilta voidaan tehokkaasti suojautua toimintaohjein sekä toimintamallein eri hallintajärjestelmien kautta. Varautumalla sekä suojautumalla ulkoisia ja sisäisiä uhkia vastaan voidaan toimialueen palveluiden jatkuvuus turvata mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa yhteiskunnan turvallisuustilanteissa.

5 KRIISIJOHTAMISEN TOIMINTAMALLI

5.1 Hälytys- ja viestijärjestelyt

Kunnan hälytys ja viestijärjestelyt on kuvattu liitteissä Kriisijohtamisen käynnistäminen sekä Tuusulan viestintävalmiussuunnitelmassa.

5.2 Johtamisjärjestelyt

Liitteessä, VS-organisaatiokaaviot, kuvataan muutokset normaaliin johtamisjärjestelmään (esim. valmiusjohtoryhmän käyttö).

5.3 Yhteistoiminta muiden viranomaisten kanssa

Tehokas ja onnistunut palveluiden toteuttaminen vaatii yhteistoimintaa muiden toimialueiden, kuntien sekä eri viranomaisten kesken. Suunnittelun lisäksi tarvitaan yhteisiä harjoituksia. Pelastuslaitos osallistuu säännöllisesti järjestettäviin valmiussuunnittelun johtoryhmän kokouksiin. Harjoituksia toteutetaan pelastuslaitoksen varautumistoimisto avustamana. Pelastuslaitos ja poliisi osallistuvat kunnan jatkuvuudenhallinnan suunnitteluun, esim. osallistamalla kunnan turvallisuussuunnitelman laadintaan.

5.4 Tiedottaminen ja kriisiviestintä

Asukkaiden tiedonhalu- ja tarve kasvavat häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tavoitteena on asukkaiden luottamuksen säilyttäminen viranomaisten toimintavalmiuteen sekä sellaisten tietojen antaminen asukkaille, joita he tarvitsevat toimiakseen mahdollisimman järkevästi häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Onnettomuuspaikalla pelastustoiminnan johtaja vastaa onnettomuuteen/ tapahtumaan liittyvästä ensitiedottamisesta, sekä onnettomuustiedottamisesta.

Kunta vastaa omista toiminnoistaan ja palveluistaan tiedottamisesta sekä välittää pelastustoiminnan viestejä omia kanaviaan hyödyntäen.

Tiedottamisessa noudatetaan kunnan laatimia yleisiä viestinnän ohjeita, johon sisältyvät myös kriisiviestintäohjeet. Kriisitilanteissa koottava viestintäryhmä ohjeistaa myös kunnan eri toimialueiden tiedottamista. Kunnan viestijärjestelyt ja tiedottaminen on kuvattu liitteessä Tuusulan kunnan kriisiviestintäohje.

5.5 Valmiustilanteiden purkaminen ja tilanteen normalisointi

Toimialuekohtaisissa valmiussuunnitelmissa kuvataan, kuinka Uhka- ja kriisitilanteiden jälkeen palauteaan toiminnot normaalioloja vastaaviksi.

5.6 Poikkeusolojen aiheuttamat täydennykset organisaatioon

Poikkeusoloissa kunnan valmiustoiminta käynnistetään samojen periaatteiden mukaisesti kuten normaaliolojen häiriötilanteissakin huomioiden kuitenkin poikkeusolojen aiheuttamat lainsäädäntömuutokset (valmiuslain ja puolustustilalain käyttöönotto) ja niihin liittyvät valtioneuvoston päätökset.

5.6.1 Varaukset

Poikkeusoloja varten kunnan väestönsuojelumuodostelmista vastaavat toimialueet / toimijat varaavat väestönsuojeluorganisaatioonsa tarvittavan henkilöstönsä. Kunnan henkilövaraukset on tehty puolustusvoimille.

Kunnan maataloustuotantoon liittyvien poikkeusolojen toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi on maatilojen ja puutarhojen tuotannon jatkumista varten tehtävä viljelijävaraukset. Yhteyshenkilö esim. maaseutu-asiamies.

Kunnan kiinteistöt ovat oletusarvoisesti varattuja kunnan omaan käyttöön, eikä niitä varata erikseen poikkeusolojen käyttöön. Suorituspaikkoina käytettävät yksityisten omistuksessa olevat rakennukset ja tilat varataan kuitenkin aina kunnan poikkeusolojen käyttöön.

Kunnan omistamista ajoneuvoista ei tarvitse tehdä varauksia. Mikäli kunnalla on sopimuksia yksityisten liikennöitsijöiden kanssa, tehdään niistä varausanomukset Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Pelastuslaitos varaa ajoneuvoja väestön evakuoiteihin.

Materiaali koostuu niistä välineistä ja laitteista, joilla väestönsuojeluorganisaation eri muodostelmat varustetaan poikkeusolojen varalle. Suojelumateriaali täydentyy kunnan eri toimialoilla päivittäisessä käytössä olevalla materiaalilla. Poikkeusoloja varten tarvittava lisämateriaali tulee olla mainittu eri toimialueiden valmiussuunnitelmissa. Kukin toimialue /toimija hankkii, ylläpitää ja sijoittaa hankkimansa väestönsuojelumateriaalit ja sijoituspaikat omatoimisesti.

5.6.2 Väestönsuojelumuodostelmien perustaminen

Valmiussuunnitelmien mukaisten väestönsuojeluorganisaatioiden perustamisesta päättävät kunnan johtoryhmän määräyksestä konsernihallinnon ja toimialueiden viranhaltijat tai johtavassa asemassa olevat henkilöt.

5.6.2.1 Pelastusmuodostelmat

Pelastusmuodostelmat perustetaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien organisaatiosta pelastustoimen valmiussuunnitelman mukaisesti. Pelastusmuodostelmien henkilöstön varaamisesta ja perustamisesta vastaa Keski-Uudenmaan pelastuslaitos.

5.6.2.2 Raivaus- ja rakentamismuodostelmat

Raivaus- ja rakentamismuodostelmat perustetaan kasvun ja ympäristön toimialueen organisaatiosta valmiussuunnitelman mukaisesti. Raivaus- ja rakentamismuodostelmien henkilöstön varaamisesta ja perustamisesta vastaa kunnan kuntakehitysjohtaja.

5.6.2.3 Ensiapumuodostelmat

Ensiapumuodostelmat (esim. ensiapuryhmät, sairaankuljetusryhmät, ensiapupaikat ja psykososiaalisen tuen ryhmät) perustetaan Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän organisaatiosta, Keusoten valmiussuunnitelman mukaisesti. Ensiapumuodostelmien henkilöstön varaamisesta ja perustamisesta vastaa Keusote. Kunta tukee toimintaa tarjoamalla tilat.

5.6.2.4 Huoltomuodostelmat

Huoltomuodostelmat perustetaan Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän ja kuntien valmiussuunnitelmien mukaisesti.

Huoltomuodostelmien (yleishuoltoryhmät) henkilöstön varaamisesta ja perustamisesta vastaa Keusote. Huoltomuodostelmat (muonitusryhmät) perustetaan ruokapalveluiden valmiussuunnitelman mukaisesti. perustamisesta vastaa ruokapalvelupäällikkö.

5.6.3 Väestönsuojelumuodostelmat ja Alueelliset valmiuskeskukset

johtovastuussa muutoinkin oleva henkilö (yleensä rehtori). Valmiuskeskuksen päällikön tehtävät ja koulutus tulee pyrkiä liittämään kyseisen henkilön virkatehtäviin (esim. tehtävänkuvaukseen). Valmiuskeskukset toimivat kunnan Vs-joryn alaisuudessa sen määräysten ja ohjeiden mukaan. Valmiuskeskusten yksilöidyt tehtävät ovat alueellisten valmiuskeskusten toimintaohjeessa.

Kunnan vastuulla on huolehtia kunnan johtokeskuksen ja alueellisten valmiuskeskusten sekä eri toimialueiden vastuulla olevien väestönsuojelun muodostelmien varautumisesta tilojen, välineistön ja tietoliikenneyhteyksien hankkimisesta ja ylläpidosta. Kunnan tehtävänä on myös henkilöstön varaaminen ja kouluttaminen

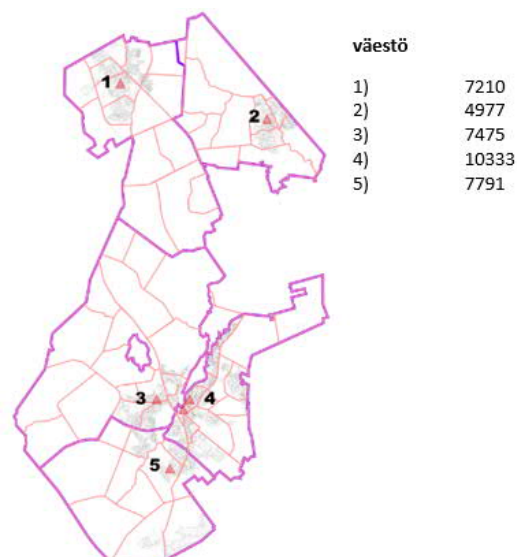
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos vastaa väestön hälyttämiseen tarkoitetun väestöhälytintjärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä. Kunnan valmiussuunnittelun johtoryhmä (VSjory) vastaa osaltaan väestönsuojelun varautumisesta ja johtamisesta kaikissa oloissa.

Valmiuskeskusten perustaminen voi tulla ajankohtaiseksi:

- pitkäkestoiset ja laajat sähkökatkot
- pitkäkestoiset ja laajat katkokset tietoliikenne- tai puhelinyhteyksissä
- häiriöt talousveden jakelussa
- suuret perusinfraan liittyvät häiriöt
- suuret tulipalot
- suuronnettomuudet
- laajat epidemiat
- luonnonkatastrofit

Alla on lueteltu alueellisten valmiuskeskusten eri tilanteisiin liittyviä tehtäviä:

- kuntalaisten ohjaus ja neuvonta häiriötilanteissa
 - ✓ Kuntalaisilla oltava tieto, mistä saa tietoa ja mahdollista apua häiriötilanteissa
- toimii viestinnän tukena, esim. toimittaa viestejä alueellaan kuntalaisille
- tilapäinen vedenjakelupiste vedenjakelun häiriötilanteissa yhteistyössä Tuusulan veden kanssa
 - ✓ Tiedotus alueen vedenjakelun tilanteesta
- pitkäkestoisissa sähkökatko tilanteessa matkapuhelimien yms. latauspiste (varavoiman varmistaminen)
 - ✓ Tiedotus alueen sähkönjakelun tilanteesta

Alueelliset valmiuskeskukset – alueet ja väestö

- rokotuspiste laajoissa epidemiatilanteissa (Keusoten lääkintäyksikön vastuulla), jos perusterveydenhoidon kapasiteetti tilanteen hoitamiseen ei riitä
- ensiapupiste (Keusoten lääkintäyksikön vastuulla), jos perusterveydenhoidon kapasiteetti tilanteen hoitamiseen ei riitä.
- evakuointi- ja kokoontumispiste suuremmissa onnettomuustilanteissa (Keusoten huoltoyksikön vastuulla); loukkaantuneiden hoito ensisijaisesti perusterveydenhoidossa
- tilapäismajoitus häiriötilanteissa; mahdollinen tilapäismajoitus AVAK:n tiloihin
- muonituspiste

5.6.4 Johtaminen poikkeusoloissa

Poikkeusoloissa noudatetaan normaaliajan johtamis- ja päätöksentekomenettelyä niin kauan kuin se on mahdollista. Käytännössä tavan muuttaa vain, mikäli valmiuslainsäädännön soveltamisedellytykset ovat voimassa. Valmiuslainsäädännön käyttöönotosta päättää valtioneuvosto.

Johtokeskusorganisaatio muodostuu johtoryhmästä, kunnan eri toimialueiden vastuuhenkilöistä ja johtokeskuksessa tarvittavasta muusta henkilöstöstä sekä tarvittaessa eri yhteistyöviranomaisista ja teollisuuden, liike-elämän ja kolmannen sektorin yhteyshenkilöistä.

Johtokeskusorganisaatio perustetaan kansliapäällikön määräyksestä ja se kokoontuu johtokeskukseen, ellei toisin määrätä. Johtokeskukseen kootaan kunnan johtamisessa tarvittavia tietoja ja siellä muodostetaan sekä ylläpidetään kunnan tilannekuva. Poikkeusolojen johtoryhmän päätökset käsittävät väestönsuojelun sekä erityisesti väestön peruspalvelujen tuottamisen varmistamisen.

Kunnan johtokeskuksen toimintaa tukee myös valmiuskeskusten johtokeskusorganisaatio.

5.6.5 Poikkeusolojen erityistehtävät

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjän tehtävänä on poikkeusoloissa huolehtia alueen väestönsuojeluorganisaatioiden toimintaan kuuluvien lääkinnällisen pelastus- ja huoltotoiminnan väestönsuojelumuodostelmien perustamisesta sekä toimintakyvyn ylläpidosta.

Sivistystoimen erityistehtävänä on henkisen kriisinkestävyyden ylläpitäminen.

Päivittäistavarahuollon organisaatio perustetaan, kun valmiuslain soveltamisedellytykset ovat voimassa.

Suojautuminen (väestönsuojat ja tilapäissuojat) käsketään ja hälytetään erikseen pelastustoimen johtokeskuksesta. Suojautumiskäsky ja sen noudattamisen valvonta kuuluvat yleiselle väestönsuojeluorganisaatiolle (kunnan johtokeskus ja valmiuskeskukset).

6 SUUNNITELMAN YLLÄPITÄMINEN JA KOULUTUS

- 6.1 Valmiussuunnitelman julkisuus
valmiussuunnitelman yleinen osa on julkinen, toimialueiden valmiussuunnitelmat sekä Yleisen osan että toimialueiden suunnitelmien liitteet ovat vain viranomaiskäyttöön.
- 6.2 Suunnitelmasta tiedottaminen ja henkilöstön perehdyttäminen
valmiussuunnitelman yleinen osa hyväksytään Vs-johtoryhmässä ja se viedään tiedoksi kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Ensisijaisesti valmiussuunnitelman yleinen osa on tarkoitettu kunnan johdon sekä päättäjien käyttöön.
- 6.3 Koulutus ja harjoitukset
Toimialueet päättävät ja järjestävät oman toimialueensa varautumis- ja valmiuskoulutukset, Kunnan Vs-jory harjoittelee vuosittain häiriötilanteita varten.
- 6.4 Suunnitelman seuranta, päivittäminen ja vastuuhenkilöt
Tätä suunnitelmaa ylläpidetään turvallisuusyksikön johdolla ja muutokset hyväksytetään VS-johtoryhmässä.

6.5 Liitteet

- Liite 1 Valmiuskeskukset
- Liite 2 Riskit ja uhat
- Liite 3 Elintärkeät toiminnot
- Liite 4 Yhteistyökumppanit
- Liite 5 Varautumisen keskeisiä käsitteitä ja määritelmiä
- Liite 6 VIRVE numerot
- Liite 7 Väestöhälyttimet
- Liite 8 Tuusulan johtokeskuksen työjärjestys
- Liite 9 STM:n ympärivuorokautinen päivystys häiriötilanteissa
- Liite 10 Kriisijohtamisen käynnistäminen
- Liite 11 Vs-johtoryhmä
- Liite 12 VS-organisaatiokaaviot
- Liite 13 Toiminnan jatkuvuuden hallintaa koskevat suositukset
- Liite 15 Tuusulan Kriisiviestintäsuunnitelma

6.6 Jakelu

Tuusulan kunnan VS-organisaatio, Keskiuudenmaan pelastuslaitos, Itä-Uudenmaan Poliisi, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto sekä muut yhteistyötahot (SPR, Tuusulan evl. seurakunta).